

Bruxelles, den 2.5.2022
SWD(2022) 136 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

RESUMÉ AF RAPPORTEN OM KONSEKVENSANALYSEN

Ledsagedokument til

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning

**om den Europæiske Unions geografiske betegnelser for vin, spiritus og
landbrugsprodukter og kvalitetsordninger for landbrugsprodukter, om ændring af
forordning (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2017/1001 og (EU) 2019/787 og om ophævelse af
forordning (EU) nr. 1151/2012**

{COM(2022) 134 final} - {SEC(2022) 197 final} - {SWD(2022) 135 final}

Resumé

Konsekvensanalyse af revisionen af EU's ordning for geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer, vin og spiritus

A. Behov for handling

Hvad er problemstillingen, og hvorfor udgør den et problem på EU-plan?

Kommissionens formand, Ursula von der Leyen, gav i sin opgavebeskrivelse kommissær Janusz Wojciechowski mandat til at "*undersøge, hvordan ordningen for geografiske betegnelser kan styrkes. Den er en vigtig del af det at opretholde en høj fødevarer kvalitet og høje standarder og sikre, at vores kulturelle, gastronomiske og lokale kulturarv bevares og certificeres som autentisk i EU og i hele verden*". Initiativet har til formål at styrke den nuværende ordning for geografiske betegnelser som intellektuelle ejendomsrettigheder i overensstemmelse med [handlingsplanen for intellektuel ejendomsret](#) og effektivt beskytte navnene på traditionelle fødevarer. Den bidrager til de mål, der forfølges med den fælles landbrugspolitik, navnlig at forbedre EU's landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed og tager således fat på [den europæiske grønne pagt](#) og [fra jord til bord-strategien](#). I 2020 blev der gennemført en [evalueringsstøtteundersøgelse](#) om geografiske betegnelser og garanterede traditionelle specialiteter. I december 2020 blev der offentliggjort et [arbejdsdokument](#) om evalueringen. Der er konstateret følgende seks problemer:

For så vidt angår producenterne:

- 1) Udfordringer og mangler i forbindelse med håndhævelsen af geografiske betegnelser: svagheder i kontrollen (navnlig i de efterfølgende led i værdikæden) og vanskeligheder med at håndhæve producenteres rettigheder uden for produktionsmedlemsstaten og på internettet
- 2) Ubalancer i fødevarerforsyningskæden: Producentens sammenslutninger for geografiske betegnelser har ikke en stærk position i fødevarerforsyningskæden for fortsat at være sikret et rimeligt afkast af deres produkt

For så vidt angår forbrugerne:

- 3) Bidraget til bæredygtighed afspejles mangelfuldt i ordningerne for geografiske betegnelser
- 4) Forbrugerne har ringe kendskab til og forståelse af logoer for geografiske betegnelser, hvilket resulterer i, at ordningerne kun i begrænset omfang er effektive, når det gælder om at give forbrugerne klar information

For så vidt angår de lovgivningsmæssige rammer:

- 5) Komplekse bestemmelser og procedurer for geografiske betegnelser: bestemmelserne om ordningerne for geografiske betegnelser er "spredt" over fire basisretsakter med en lidt divergerende juridisk terminologi, hvilket er med til at øge ordningens kompleksitet
- 6) Ordningen for garanterede traditionelle specialiteter (GTS) er ikke vellykket, og der er registreret et lavt antal betegnelser i de 28 år, den har eksisteret.

Håndhævelsen, forvaltningen af ansøgninger om registrering af en betegnelse, funktionsmåden for producentens sammenslutninger for geografiske betegnelser samt oplysningerne om ordningerne for geografiske betegnelser og garanterede traditionelle specialiteter hæmmes på grund af de bestemmelser og procedurer, der er fastsat i de fire sektorspecifikke EU-forordninger, som af historiske årsager eller særlige produktforhold er forskellige. Opfordringen til mere bæredygtige fødevarer systemer (jf. jord til bord-strategien) er retningsgivende for integrationen af bæredygtighedskriterier i ordninger for geografiske betegnelser. Det at der ikke er en klar definition af producentens sammenslutninger for geografiske

betegnelser kombineret med en udfordring med at samle producenterne i en aktiv organisation, hæmmer en effektiv forvaltning af de aktiver, som deres geografiske betegnelser udgør. Manglen på information og offentlig omtale er blevet identificeret som den vigtigste årsag til den lave grad af genkendelse og forståelse af ordningerne.

Registreringsprocessen for garanterede traditionelle specialiteter anses for at være kompleks og krævende.

For at løse ovennævnte problemer på passende vis er det påkrævet med retlige ændringer. Hvis der ikke tages tiltag på EU-plan, vil de problemer, der er identificeret ovenfor, vare ved, og nogle vil endda blive forværret. Ordningerne for geografiske betegnelser gennemfører Unionens forpligtelser i henhold til WTO-aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS) om at tilvejebringe de retlige midler til at beskytte geografiske betegnelser for alle WTO-medlemmer i EU. Unionen har også et ansvar for at sikre beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder i henhold til EU's charter om grundlæggende rettigheder. Betegnelsen garanteret traditionel specialitet tilfører produkterne merværdi og øger dermed indtægterne i landbrugsfødevarersektoren. De interessenter, der påvirkes mest, er producenterne af produkter med geografiske betegnelser og producentsammenslutningerne, forbrugerne samt de nationale myndigheder og myndighederne på EU-plan.

Hvilke resultater skal der opnås?

Initiativet har til formål at sikre en effektiv beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder for geografiske betegnelser i EU og øge anvendelsen af geografiske betegnelser og garanterede traditionelle specialiteter i hele EU. Dette er blevet formuleret i seks specifikke mål:

- Forbedre håndhævelsen af reglerne for geografiske betegnelser for bedre at beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder og beskytte geografiske betegnelser bedre på internettet
- Bidrage til at gøre Unionens fødevarer system mere bæredygtigt ved at tage fat på bæredygtighedsspørgsmål
- Sætte producenter og producentsammenslutninger i stand til bedre at forvalte deres aktiver i form af geografiske betegnelser.
- Øge den korrekte opfattelse af markedet og forbrugernes bevidsthed om ordningen for geografiske betegnelser.
- Strømline og tydeliggøre de retlige rammer for forenkling og harmonisering af procedurerne
- Sikre en bedre udnyttelse og bevarelse af traditionelle produkter og produktionsmetoder.

Hvad er merværdien ved at handle på EU-plan (nærhedsprincippet)?

Ordningerne for geografiske betegnelser indeholder bestemmelser om beskyttelse eller forbeholdelse af værdiforøgende betegnelser og udtryk på hele Unionens område. Hvis udtrykkene og betegnelserne beskyttes af medlemsstaterne hver for sig, vil de være omfattet af forskellige beskyttelsesniveauer i hver medlemsstat, eller måske slet ikke være beskyttet, hvilket kan vildlede forbrugerne, hindre samhandelen for Unionen og bane vejen for ulige konkurrencevilkår i forbindelse med markedsføring af produkter, der er identificeret ved værdiforøgende betegnelser og udtryk. Beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder i hele Unionen kan kun ske effektivt og virkningsfuldt på EU-plan.

B. Løsninger

Hvilke løsninger er der overvejet for at nå målene? Foretrækkes en bestemt løsning frem for andre? Hvis ikke, hvorfor?

Løsningsmodel 1 — Forbedring og støtte har til formål at forbedre de eksisterende instrumenter og yde yderligere støtte til producenterne, medlemsstaternes myndigheder og andre interessenter med fokus på vejledning.

Løsningsmodel 2 — Bedre definition og styrkelse vil styrke beskyttelsen af geografiske betegnelser og skabe endnu mere lige konkurrencevilkår blandt de erhvervsdrivende gennem tilpassede kontrolprocedurer, i højere grad fastlægge de opgaver, som skal udføres af producentsammenslutninger for geografiske betegnelser, præcisere den juridiske terminologi, gøre brugen af EU-logoet fleksibel, samtidig med at status quo for landbrugsprodukter bevares, indføre bæredygtighedskriterier i varespecifikationen på frivillig basis, fastsætte et sæt procedureregler på tværs af sektorer og uddelegere en del af gennemgangen af ansøgningen til et agentur. Under denne løsningsmodel bibeholdes GTS-ordningen med klarere regler om anvendelsesområde og beskyttelse.

Løsningsmodel 3 — Harmonisering og opgradering vil sikre fuld harmonisering gennem indførelsen af én enkelt forordning med ensartede bestemmelser om håndhævelse og kontrol samt strømlinede bestemmelser om beskyttelse og procedureregler. Det foreskrevne EU-logo bliver obligatorisk i alle sektorer. Producenterne medtager bæredygtighedskriterier i varespecifikationen, mens der fastsættes specifikke retningslinjer for yderligere styrkelse af producentsammenslutninger for geografiske betegnelser. Registreringen af geografiske betegnelser varetages af et agentur uden inddragelse af Kommissionen. Garanterede traditionelle specialiteter kan beskyttes gennem eksisterende EU-instrumenter (f.eks. varemærker).

Derudover vil der blive gennemført **tværgående foranstaltninger** uanset hvilken mulighed, der vælges. De vil omfatte kommunikations- og informationsaktioner, retningslinjer for ansøgninger om geografiske betegnelser og fuld digitalisering af ansøgningsprocessen.

Løsningsmodel 2 synes at have flere fordele end andre, da den scorer højest for så vidt angår sammenligningen af omkostninger og fordele, når den kombineres med visse foranstaltninger under løsningsmodel 1 og 3.

Hvad er de forskellige interessenters synspunkter? Hvem støtter hvilken løsning?

Løsningsmodel 2 afspejler de mest foretrukne typer af foranstaltninger, der er identificeret gennem interessenthøringer, herunder konferencen om styrkelse af geografiske betegnelser, den åbne offentlige høring, høringer inden for rammerne af grupperne for civil dialog og medlemsstaternes ekspertgruppe om bæredygtighed og kvalitet og om landbrug og landdistriktsudvikling (herunder målrettede spørgeskemaer) samt målrettede møder med organisationer for geografiske betegnelser.

C. Den foretrukne løsnings virkninger

Hvilke fordele er der ved den foretrukne løsning (hvis en bestemt løsning foretrækkes — ellers fordelene ved de vigtigste af de mulige løsninger)?

Øget effektivitet i behandlingen af ansøgninger om registrering af en betegnelse vil resultere i kortere registreringstider og en tidsbesparelse på op til 36 måneder. Ensartede håndhævelsesstandarder vil føre til bedre beskyttelse af geografiske betegnelser og lige vilkår for alle aktører på det indre marked. De foreslåede foranstaltninger vil lette den kollektive organisering af producentsammenslutninger for geografiske betegnelser og styrke deres position i forvaltningen og markedsføringen af de aktiver, som deres geografiske betegnelser udgør, og dermed sikre et rimeligt afkast af deres produktion. Desuden forventes der afsmittende virkninger på turisme og forarbejdningen i de efterfølgende led. Lovgivningen om geografiske betegnelser vil blive lettere at gennemføre som følge af de juridiske præciseringer. En

fleksibel anvendelse af EU-logoet for vin og spiritus vil øge synligheden af EU's budskab om geografiske betegnelser og hjælpe forbrugerne med at træffe mere informerede købsbeslutninger. Der vil være flere geografiske betegnelser, som produceres på en bæredygtig måde, og det vil have positive virkninger i form af beskyttelse af biodiversitet, dyrevelfærd, forvaltningen af naturressourcer og landskaber og deres bidrag til en sund og bæredygtig kost, forudsat at hovedparten af producentsammenslutningerne gennemfører omfattende og håndgribelige bæredygtighedstilsagn.

Hvilke omkostninger er der ved den foretrukne løsning (hvis en bestemt løsning foretrækkes — ellers omkostningerne ved de vigtigste af de mulige løsninger)?

Da producenterne vil nyde godt af en hurtigere og bedre beskyttelse, vil omkostningerne, navnlig i forbindelse med varigheden af registreringsproceduren og de nødvendige ressourcer, vil falde. Hvis producentsammenslutningen for den geografiske betegnelse frivilligt medtager bæredygtighedskriterier i varespecifikationen, vil det medføre yderligere overholdelses- og certificeringsomkostninger, som delvis kan opvejes af støtteforanstaltninger inden for rammerne af landdistriktsudviklingspolitikken. I lyset af de mange forskellige produkter, der er registreret som geografiske betegnelser, og de forskellige organisatoriske rammer for producentsammenslutninger for geografiske betegnelser og kontroller, også afhængigt af de systemer, der er indført på nationalt plan, er det ikke muligt at angive en måde til kvantificering af omkostningerne, som passer for alle, derfor angives et skøn heraf i det dertilhørende bilag til konsekvensanalysen.

Hvordan påvirker den foretrukne løsning SMV'er og konkurrenceevnen?

Eftersom omkring 90 % af de geografiske betegnelser har salgsværdi på under 50 mio. EUR, kan det konkluderes, at de fleste producenter af geografiske betegnelser er små og mellemstore virksomheder. Det betyder, at alle de indvirkninger, der er identificeret i konsekvensanalyserapporten, gælder for dem. De foreslåede foranstaltninger vil øge producenternes forhandlingsposition i fødevarerekæden og sikre, at de bedre kan håndtere efterspørgslen og dermed bedre imødekomme forbrugernes behov. Anerkendelsen af betydningen af den kollektive organisering af producentsammenslutninger for geografiske betegnelser på tværs af alle sektorer vil styrke deres position i forvaltningen og markedsføringen af de aktiver, som deres geografiske betegnelser udgør. De særlige foranstaltninger, der giver producenterne mulighed for at fastsætte regler for emballering og anvendelse af deres geografiske betegnelser som ingredienser, vil indirekte bidrage til at sikre højere indtægter på grund af en reduceret risiko for svig.

Vil den foretrukne løsning få væsentlige virkninger for de nationale budgetter og myndigheder?

Med retningslinjer og harmoniserede procedureregler for registrering af geografiske betegnelser vil de offentlige myndigheder kunne behandle ansøgninger hurtigere, hvilket de offentlige finanser kan drage fordel af. Da reglerne og procedureerne vil skabe større klarhed, og der med e-Register og GIview-databasen vil være større gennemsigtighed, vil det være lettere for håndhævende myndigheder og domstole at anvende dem.

Vil den foretrukne løsning få andre væsentlige virkninger?

Den foretrukne løsningsmodel vil påvirke det indre markeds funktion og konkurrencen, beskyttelsen af geografiske betegnelser som en intellektuel ejendomsret (i overensstemmelse med WTO/TRIPS og det europæiske charter om grundlæggende rettigheder), bæredygtig udvikling og økonomisk og social samhørighed. Erhvervsdrivende fra lande uden for EU vil blive påvirket på samme måde som de erhvervsdrivende fra EU.

Proportionalitetsprincippet?

De foreslåede foranstaltninger står i et rimeligt forhold til de konstaterede problemer. Løsningsmodel 2 scorer højest, hvad angår sammenligningen af omkostninger og fordele for producenter af produkter med geografiske betegnelser. Producenterne vil nyde godt af en hurtigere og bedre beskyttelse, og omkostningerne, navnlig i forbindelse med varigheden af registreringsproceduren og de nødvendige midler, vil falde, hvilket skal kunne opveje omkostningerne i forbindelse med investeringer i bæredygtighed.

D. Opfølgning

Hvornår vil foranstaltningen blive taget op til fornyet overvejelse?

I overensstemmelse med den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning fra 2016, hvor de tre institutioner er enige om systematisk at overveje at anvende revisionsklausuler i lovgivningen og tage hensyn til den tid, der er nødvendig til gennemførelse og indsamling af dokumentation om resultater og virkninger, foretager Kommissionen en evaluering af denne forordning tidligst fem år efter den dato, hvor denne forordning finder anvendelse.